

ВАРЕНСКИ ОБЩИНСКИ ВЕСТНИКЪ

ИЗДАВА ВАРНЕНСКАТА ГРАДСКА ОБЩИНА

Излиза всѣки петѣкъ

Абонаментъ:		Всичко, що се отнася до вестника, да се изпраща до кметството — Варна	Обявления:
За година	55 лв.		Официални по 2 лв. на кв. сант търговски по споразумение.*
За 6 месеца	30 лв.		
Броя 1 лв.	Редакцията: Общинското управление, секретарията.		Броя 1 лв.

КАКВО Е НУЖДНО

От няколко дни нашият градъ има нова общинска управа. На друго място въ вестника даваме подробен отчетъ за първото заседание на новоизбрания общ. съветъ и за състава на постоянното присѣствие на общината.

Върху качествата на новите управници на Варна, ние нѣма да се спираме, впрочемъ, това не е наша работа. Мѣстниятъ вестникъ дадохъ една много обективна и точна преценка за обществената, политическата и моралната стойностъ на ония, въ чиито рѣше сѣ повтѣрени днесъ сѣдбинитъ на Варна.

Млади, енергични, волеви и неопетнени въ нашия общественъ и политически животъ, жадни за творчество хора ще провеждатъ една политика, която ще има предъ видъ само интереситъ на жителитъ на този градъ.

А трѣбва ли да се изтѣква, че за да преуспѣе всѣко едно начинание, особено въ дни на небивала стопанска и икономическа криза, като днешнитъ, сѣ необходими хора, съ широка инициатива, твърда воля и смѣлъ характеръ?

Вѣрно е, че до сега се направилъ твърде многу за издигането на Варна въ всѣко отношение. Работи се за повдигането на курорта; направиха се десетки улици, благоустрои се многу квартали; издигна се културното ниво на града — многу и многу трижи се

положиха за да се създаде поминѣкъ на гражданството, но ние смѣтаме, че има още многу да се желае, за да се създадатъ условия за единъ по-положителенъ и траенъ поминѣкъ за гражданитъ, особено за тия отъ крайнитъ квартали.

До колко това ще стане, ние не знаемъ. Давжни сме, обаче, да добавимъ, че реализирането на мероприятията на управницитъ на града, зависи многу, за да не кажемъ изключително, отъ добрата воля на самото гражданство.

Днесъ постоянното присѣствие на общината се крепи на едно солидно болшинство въ общинския съветъ — единъ фактъ, който му дава куража спокойно и съ пълна самоувереностъ да приложи програмата си, безъ да се смущава, че ще бѣде спъвано отъ оная безоидна партизанищина, на която сѣ ставали и ще ставатъ, може би, жертва многу, иначе дейни и способни, наши общественици и политици.

Остава едно: гражданството да се проникне отъ съзнанието за тежкитъ моменти, които преживѣва страната, въ това число и нашия градъ и даде пълната си подкрепа на новитъ управници на Варна. Само така тѣ ще могатъ да изпълнятъ своята трудна задача и само така ще оправдаятъ онова доверие, което гражданството имъ даде.

Новата управа на Варна

Първото заседание на новоизбрания общ. съветници. Избора на кметъ и помощници. Речта на новия кметъ г. Ас. Брусевъ.

На 21 тогѡ 4 часа следъ обѣдъ се свикаха на заседание новоизбрания общински съветници за да избератъ кметъ и помощници. Зала „Съединение“, където заседава съвета бѣ препълнена съ публика.

Досегашния кметъ г. П. Бяновъ откри заседанието съ кратка прочувствена речъ.

Авр. Гачевъ (къмъ кмета П. Бяновъ). По-неже вие, г. кмете, откривате заседанието, искамъ да кажа нѣколко думи. Вие изпълнявате заповѣдта на г. Окр. управителъ да свикате съвета на извънредно заседание. Вие трѣбва да опредѣлите, къде трѣбва да заседава съвета. Азъ виждамъ, че опредѣленото въ зала Съединение заседание, буди голѣмъ интересъ средъ масата. За това смѣтамъ, че ще бѣде по добре да дигнемъ заседанието отъ тукъ и да го направимъ публично, на открито за да може цѣла Варна да види какво става.

Кмета П. Бяновъ Г-да общин. съветници, за да не буди моето явяване тукъ никакво недоумение изтъквамъ, че азъ ще изпълня само една формалност. Нито имамъ право, нито държа да взема каквото и да е участие въ заседанието на общин. съветъ. Като се ограничавамъ въ тая си формална мисия, азъ въ качеството си на бившъ кметъ отъ името на общин. съветници, които нѣмаха честта да бѣдатъ избрани въ настоящия съветъ отправямъ благопожелания за една спокойна, благотворно и полезна за града работа. Мнозина отъ Васъ сж участвували въ миналия общински съветъ, който въ рамките на възможното, доколкото сж му позволявали силите и срѣдствата управляваше общината и я напѣтваше по пѣтица, които бѣха строго начертани. Пожелавамъ и на настоящия общински съветъ сжщо така изхождайки отъ висшитѣ интереси на града да върви по пѣтя на добре разбранитѣ градски интереси.

Пожелавайки повторно отъ името на бившитѣ мои другари ползотворна работа, едновременно съ това и отъ свое име, азъ се сбогувамъ съ Васъ. Съгласно чл. 21 отъ закона за град. общини настоящия съветъ може да продължи работата следъ като се конституира едно постоянно бюро отъ най-стария между Васъ. Отъ справката, която

направихъ, най-възрастния е г. Кенковъ. Изпълнявайки закона азъ поканвамъ г. Кенковъ да заеме председателското мѣсто. (Дим. Кенковъ заема председателското мѣсто).

Председ. Д. Кенковъ. Г-да общин. съветници, като най-възрастенъ, по старъ обичай и по законъ на менъ се падна тая висока честъ да председателствувамъ първото заседание на новоизбрания общински съветъ. За това ще кажа нѣколко думи.

Рѣдко е бивало господа, да се свика новоизбранъ общин. съветъ въ тѣй тежки обстоятелства каквито сж днешнитѣ. Думата ми е г-да съветници за лошото и трудно положение, въ което се намира цѣлия стопански съветъ, за лошитѣ условия, които душатъ живота почти на болшинството отъ гражданитѣ, — това е ужасната финансова криза и тежкото стопанско положение. На всекиго е известно, господа, положението днесъ, и ние има да се справяме съ твърде тежки задачи при днешното положение на голѣма безработица, когато дюкянитѣ на маса занаятчии сж затворени и много други съсловия стоятъ безъ работа. Азъ вѣрвамъ, че общинския съветъ ще се стараете доколкото позволяватъ средствата на общината да помогне. Погледитѣ на тѣзи съсловия сж обърнати изключително къмъ новата управа на общинското управление т. е. къмъ новоизбрания общ. съветници. Азъ вѣрвамъ, че ние всички сме въодушевени отъ тази идея: да служимъ вѣрно на тѣзи граждански интереси, за което гражданитѣ ни дадоха своето довѣрие. Нашето предназначение е господа, да подпомогнемъ на слабитѣ, да намалимъ безработицата, да се погрижимъ и създадемъ условия за животъ на работнитѣ здрави елементи въ нашия градъ.

Г-да съветници,

Всичко това ние ще трѣбва да планираме въ известни работи съ благоустройството на града, съ хигиената на града, съ повдигането на града въ курортно и стопанско отношение за да има поминъкъ въ нашия градъ.

Азъ господа, апелирамъ къмъ Васъ за да могатъ тия мои мисли, добри или лоши, да бѣдатъ приложени и полезни, нека ние

г-да погледнемъ задачата си, която ни предстои не презъ очилата на партизанщината презъ червени, зелени и пр. партизански очила. За това господа, ние ще трѣбва да изберемъ едно дееспособно постоянно присѣствие; хората, които ще изберемъ трѣбва да бждатъ опитни за тѣзи мероприятия. Отъ това ще зависи разрешението на маса стопански въпроси, отъ това ще зависи какъ ще се прилагатъ нашитѣ решения дали ще се изпълняватъ тѣ, когато трѣбва да се докладватъ на съвета трѣбва да бждатъ проучени за да може и ние да ги разгледаме както трѣбва.

Съ тѣзи кратки думи азъ свършвамъ и пожелавамъ на г-да съветниците ползотворна работа и добро довършване на всички общински работи.

Намъ предстои да изберемъ сега постоянно присѣствие отъ кметъ и трима помощници. Ако нѣкои отъ тия г-да общински съветници иска да вземе думата ще бжде тѣй добъръ да се искаже само въ рамкитѣ на дневния редъ.

А. Гачевъ — Искамъ думата.

Предс. Д. Кенковъ — Имате думата.

Хр. Мирски — Господа, смѣтамъ че начинътъ по който се процедира не е съгласно закона. Задачата ни въ сегашното заседание се състои единствено въ това да се произведатъ избори, а не да се ръководи каквото и да е събрание и да се взема думата по други въпроси, които нѣматъ нищо общо съ избора. Азъ правя предложение да не се дава думата на никого отъ общинскитѣ съветници. Когато новия председател поеме ръководството на съвета, той ще дава думата по дневния редъ.

Предс. Д. Кенковъ — Азъ не зная повеленията на закона, обаче мисля, че имамъ правото да дамъ думата на тия общински съветници, които ще се искажатъ по избора. (Къмъ А. Гачевъ): Г-нъ Гачевъ, ще говорите само по въпроса за избора на пост. присѣствие.

А. Гачевъ — Ще направя бележка, че когато г. Мирски говори безъ да му се даде думата, тя трѣбваше да се отнеме. Г-нъ председателя трѣбваше да стои на своето решение. Азъ имамъ думата и никой нѣма право да ме пресича.

Азъ ще говоря по избора: Отъ кои среди и кой трѣбва да бжде избранъ. Азъ ще се постарая, г-да общин. съветници да ви кажа какво е моето мнение, кого трѣбва да изберемъ . . .

С. Пешевъ — Имаме точно опредѣленъ дневенъ редъ. Ако почнемъ да лансираме различни мнения, азъ смѣтамъ, че ние ще излеземъ отъ рамкитѣ на дневния редъ и ще извършимъ чисто и просто една агитация, която нѣма да има реаленъ резултатъ, а която ще създаде само настроения. Смѣтамъ, че г. Мирски много правилно сложи въпроса. Той чисто и просто напомни какво повелява закона и съобразно повеленията на закона да изработимъ нашия дневенъ редъ. Азъ се противопоставямъ на това, което г. Гачевъ лансира

Г-нъ Председателю, ние не можемъ да инсценираме сцени нито да създаваме настроения, защото въ такъвъ случай и азъ бихъ могълъ да си създамъ една групичка, която да ми ржкоплѣска. Затова азъ енергично се противопоставямъ да се дава думата комуто и да било. (Ставатъ остри преканя между Пешевъ и Д. Янакиевъ).

А. Гачевъ — Господа, азъ ще говоря по избора на бюрото, обаче нѣма да говоря съ вашитѣ уста, но съ устата на тия които сж отъ лѣвицата. Вие не можете да сложите вашитѣ приказки въ монтѣ уста.

Янакиевъ — Тѣй ще говори какви трѣбва да бждатъ хората, които да влѣзатъ въ пост. присѣствие.

Предс. Д. Кенковъ — Режи го на късо бе Гачевъ.

А. Гачевъ — Следъ свършването на свѣтовната война . . .

Ж. Желябовъ — Охоо! Много отдалече захвана! . . . (Смѣхъ между съветниците и въ залата).

А. Гачевъ — . . . Буржуазията се бѣше объркала. Цели се тукъ избирането на единъ съюзъ, който е билъ винаги въ услуга на буржуазията — на единъ представител на Б. З. Н. Съюзъ. Азъ щѣхъ да кажа на г-да общ. съветници, защо не трѣбва да го избиратъ, защото следъ свѣтовната война, когато буржуазията бѣше проиграла своитѣ карти, въ Европа широкитѣ социалисти, а тукъ дружбашитѣ помогнаха на буржуазията.

Предс. Д. Кенковъ : — Тѣй е. (Смѣхъ).

А. Гачевъ — И за туй ще ви кажа защо не трѣбва да го избирате. Въ една тъмна нощъ на 9 юний шепа смелчаги подтикнати отъ финансовия капиталъ събориха Стамболийски.

Предс. Д. Кенковъ — Остави тия работи. Тѣ се знаятъ. Говори по дневния редъ. (Смѣхъ).

А. Гачевъ — 8 тъмни години преживѣхме ние! 30,000 жертви паднаха, маса селяни и работници загинаха! Настъпни момента когато трѣбваше да си отиде кървавия сговоръ.

Предс. Д. Кенковъ — Е, отиде си!

А. Гачевъ — Образува се тъй наречения Народенъ блокъ, който събра гласоветѣ на маситѣ. Той имаше лозунга: противъ законитѣ, които противоречатъ на конституцията! Е добре. Отмениха ли се тия закони!

Предс. Д. Кенковъ — Тамъ парламента има думата, Авраме, то не е наша работа. (Смѣхъ).

А. Гачевъ — Още повече . . .

Хр. Мирски — Ние гласувахме за амнистията, каквато можехме да я дадемъ, а вие и за нея не гласувахте!

Предс. Д. Кенковъ — Отнемамъ ви думата г. Гачевъ. Давамъ 5 минути отиди за написване бюлетинитѣ. Азъ не искамъ да отнема думата на малцинството да се изкаже, обаче вие тормозите болшинството. Точка.

А. Гачевъ — Азъ протестирамъ! . . .

Предс. Д. Кенковъ — Нѣмате думата. — Господа, съ една бюлетина ще се гласува за кметъ и трима помощници. Трѣбва да се избератъ двама секретари за попълване на бюрото.

Обаждатъ се: Христо Малиновъ и Налбантовъ.

Петъ минути отиди.

Следъ отиди.

Предс. Д. Кенковъ — Отъ провѣрката направена отъ бюрото се вижда, че присъствуватъ всички общ. съветници. Почва гласуването. (Председателя извиква поименно всички общ. съветници, които пускатъ бюлетинитѣ си въ избирателната кутия. Членътъ на бюрото Малиновъ прочита високо бюлетинитѣ).

Предс. Д. Кенковъ — Господа, резултата отъ избора е следния: 17 гласа получава за кметъ г. Ас. Брусевъ, 17 гласа получава за помощникъ г. Софрони Георгиевъ, 16 гласа получава за помощникъ Ченко Йордановъ и 16 гласа Георги Трайковъ. За фашизма . . .

А. Гачевъ — Не е за фашизма, противъ фашизма!

Предс. Д. Кенковъ — За фашизма е 10 бюлетини (работническата бюлетина има лозунгъ: „Противъ фашистката диктатура, за работническо-селска властъ“). И за благоденствието на градъ Варна — три (бюлетината на сговора има лозунгъ: „Демократи-

ческия сговоръ е ратувалъ и ще ратува за благоденствието на града“).

Новоизбрения кметъ и помощници поканвамъ да заематъ мѣстата си, като имъ пожелавамъ добри дѣла и успѣхъ. (Ржкоплѣскание отъ болшинството).

(Временното бюро отстъпва мѣстото на новоизбраното пост. присѣствие).

Кметъ Ас. Брусевъ — *Уважаеми, г-да съветници!* По силата на вота на Варненското гражданство презъ последнитѣ избори, ние всички 30 души сме изпратени тукъ за да работимъ за интереситѣ на хубавия, но изнемоиващъ — гр. Варна. По силата на днешния вотъ дадена намъ, вие ни удостоихте съ честота и доверието да бждемъ постоянно присѣствие на Варненската градска община. Господа, ние ви благодаримъ за честота, която сте ни направили. Обаче, колкото нашитѣ усилия да бждатъ юлѣми и силни тѣ не биха се увенчали съ успѣхъ, ако нѣмаме ценната подкрепа на васъ, г-да общин съветници. Радвамъ се, като виждамъ че въ вашитѣ редове се намиратъ общественици отъ първа величина, бивши кметове, които дълги години сѣ работили не само за града но и въ по широко поле. Ние ще ценимъ тѣхнитѣ опѣтвания, щото тѣ не се съмнявамъ ще бждатъ за интереситѣ на града. Работата, която ни предстои за напредъ е тежка, огромна работа. Ще се постараямъ доколкото силатѣ ни позволяватъ да я изпълнимъ.

Нашата платформа е кратка и проста. Тя се състои въ следующето:

„Честность въ управлението, економии и използване общинскитѣ мероприятия най-добре за интереситѣ на града“.

Не се съмнявамъ господа, че отъ васъ (сочи болшинството), а сѣщо и отъ васъ (сочи опозицията) ще имаме подкрепа. Може би ще ни критикувате въ нѣкои работи, но смятамъ че въ края на краищата за общитѣ интереси на града, ще имаме вашата подкрепа, ще се ползуваме отъ нея. Но, господа, (къмъ работницитѣ) обръщамъ се и къмъ васъ, господа прѣдставители на работническата партия, смятамъ че и вашата подкрепа ще ни бжде ценна. Застѣпвайки се за изнемоиваща Варна, за страдащото варненско гражданство и ние изхождаме отъ тамъ и тамъ ни сѣ допирнитѣ точки. Може би ние ще имаме известни спорове, може би, но не допускамъ, че ще си губимъ времето въ бесполезна пледоария

и нападки. Дано не си губимъ времето на-
праздно. Господа, и вашата подкрепа ще ни
бъже ценна, защото и ние ще се стараемъ,
както се трижимъ за центъра на града тъй
сжщо да се трижимъ и за покрайнинитъ, за
ония страдащи варненски граждани, които
иматъ нужда да имъ се помогне.

Азъ свършвамъ господа. Длъжа преди
да свърша да благодаря и на предишното
постоянно присжтствие въ лицето на ува-
жаемия бившъ кметъ г. Бяновъ за неговитъ
хубави думи изказани тукъ и като неговъ
приемникъ исказвамъ му моята благодар-
ностъ. Ще се стараемъ, ще положимъ ам-
биция да надминемъ миналото постоянно
присжтствие въ добритъ му дѣла.

Завършвамъ като пожелавамъ на всич-
ки ползотворна дейностъ.

Дигамъ заседанието. (ржкоплескания).

Заседанието вдигнато въ 16 ч. и 45 м.

Накрая г. Н. Поповъ отъ името на групата на Демокр. Сговоръ депозира следната декларация:

Градътъ има отъ тоя моментъ ново кметство, което изхожда отъ партиитъ на блока. Ние тримата общин. съветници, представители на Демократ. Сговоръ, отъ свое име и отъ името на партията искрено пожелаваме на новото кметство плодотворна дейностъ. За доброто на града ще му дадемъ нашата подкрепа. Ние не можемъ да се увличаме въ безогледно партизанство и, съзнавайки добре нашия дългъ, ще се стараемъ да бъдемъ обективни и всѣкога на страната на интереситъ на града, които упорито ще бранимъ отъ всѣкакво посегателство.

Блока получи повѣрието на избирателитъ за своята вждаща дейностъ, за своята на широко пропагандирана програма. Е добре, избирателя днесъ е въ правото си да очаква реализирането ѝ. Ние, общин. съветници, държиме смѣтка за всички мѣчнотии и възможности, но избирателя държи смѣтка повече за даденитъ му обещания и за това е съ голѣми изисквания спрѣмо новата управа. Нека се надѣваме, че тя не ще остави гражданството разочаровано.

Много зависи отъ общин. съветъ, особено отъ управляющата му частъ. Но най-вече зависи отъ пост. присжтствие и Кмета, който винаги е душата, импулсътъ на управлението. Властътъ е голѣма мощъ, голѣма сила, която дава на предприемчивитъ и силнитъ възможностъ за широко творчество.

И най-много зависи отъ тѣхъ самитъ дори и въ най-тежки времена и тѣкмо тогава чрезъ дѣлото си да станатъ известни и почитани, като заслужили дейци.

Градътъ има една установена стопанска и благоустройствена политика и разумното е и въ очакване сме да бъже тя енергично следвана съ добритъ измѣнения, които биха станали необходими. Върху нея сж работили множество общински съвети и кметове, начиная отъ освобождението ни. Но тя бѣше съ особена енергия и системностъ очертана и следвана презъ 8 год. управление на Демократическия Сговоръ, когато града получи очевиденъ тласкъ въ своето развитие. И Българи и чужденци констатираха голѣмия му напредкъ и го считатъ за европейско градче и за лѣтень културенъ центъръ. Той доби европейска известностъ съ своето вече добре организирано лѣтковище, на което нашитъ съседни завивдагъ. Хубави бани, хубаво казино, разширена и разхубавена морска градина, шосирани и павирани улици, добре обзаведена курортна и рекламна служба, почти създадени автомобилни и отобусни съобщителни срдства, и завидна българска и европейска лѣтловна клиентела. Лѣтовището създаде на града цѣлъ поминкъ и доходи за общинската каса. Удвоена и отърговена електрическа централа, пълно електрическо осветление, увеличенъ брой училища и то все хубави и съ всички удобства, просторенъ лозовъ разсадникъ, плодотворна и планомѣрна лозарска стопанска дейностъ, засилено лозарство, подкрепителна стена за избавяне крайнитъ квартали отъ наводнение, разхубавенъ и опънатъ на километри общественъ морски брѣгъ ликвидирани въпроси за раздѣдени на бездомници мѣста, за дълговетъ на общината къмъ държавата, за спорнитъ съ сжщата земи и пр. Ето ви и общинския театъръ, заваренъ отъ насъ четири стени, съ поникнали по тѣхъ върби, днесъ той е завършенъ и по своитъ качества ще бжде вторъ въ България и гордостъ за културна Варна. Остава на новия кметъ, изхождащъ отъ обществена срдѣда която го започна, да го открие

Имате готови проучвания за водоснабдяването на града, за кланицата, за новото концесионно казино, имате родилния домъ, засилена санитарна, ветеринарна служба, пожарно здание единствено следъ Софийското въ страната, реорганизирана и съ подбранъ персоналъ пожарна команда, задо-

волително уредена финансова и счетоводна служба и както въ нея, така и въ другитѣ служби, достатъчно опитни, честни и съ цензъ служители. Щастливото комбиниране нуждата отъ благоустройство съ нуждата да се създава работа на безработнитѣ, обезпечи доста време поминъка на работници, еснафи и търговци. Имате и почти спечеленъ источникъ за около 30 милиона лева за благоустройственитѣ нужди на града.

Имате нашето дѣло и онова на наши-предшественици, чрезъ което е изграденъ успѣхътъ на града. Въ него вие ще видите полезната и твърдо установена политика на града. Следвайте я, допълвайте я. Имате голѣмъ просторъ и за нови и по нови мероприятия. Всички управления иматъ грѣшки. Избѣгвайте ония поне които виждаде у вашитѣ предшественици, не ги повтаряйте и не се оправдавайте съ тѣхъ. Всѣко ново управление идва именно за да отиде по напредъ отъ старото и да отговори на изискванията на новото време. Иначе не би имало прогресъ. Най лошата присяда за всѣкиго е да го обвинятъ че нищо старо не е забравилъ и нищо ново не е научилъ!

Въ съгласие съ програмата Ви, въ очакване сме да се развие усилена дейность за създаването на реаленъ бюджетъ, икономии, стабилитетъ на чиновничеството,

плодотворна дейность за благоустройството, здравното, помичното и пр. развитие на града.

Ето нашитѣ разбирания и нашитѣ позиции въ съвета, имайте ги предъ видъ и разчитайте за доброто на града, на нашата подкрепа.

Отъ Васъ, болшинството, зависи спокойното и плодовитото Ваше управление, отъ Васъ зависи да бжде то веднага заличено щомъ напустните властѣта или да бжде отгелязано въ историята на града.

Завърйвайки нашата декларация, ние още сега зовемъ новото кметство къмъ енергична и плодотворна дейность за града, тъй необходима особено днесъ въ тия тежки времена на икономическа и духовна криза. Мъчнотиитѣ не сж малки, но тъкмо при наличността на такива, се пробватъ дейцитѣ и партиитѣ и проличава тѣхната годность да управляватъ и творятъ.

Общин. съветници—Сговористи.

Н. Поповъ
П. Стояновъ
Ст. Савовъ

Л. ТОНЕВЪ
Архитектъ и урбанистъ

МОДЕРНОТО ГРАДОУСТРОЙСТВО

и гр. Варна.

(Продължение отъ брой 269)

Градоустройственото разширение не значи само създаване планъ за регулация. Това трѣбва да се предружава отъ една дълбоко проучена *икономична програма за реализиране*. Трѣбва да се търсятъ положителни и логични патица за материалното му осилуване.

Така, при извършване на благоустройствени мероприятия, стойността на съседнитѣ имения се силно увеличава. Значи, напълно естествено е щото собственицитѣ имъ да участвуватъ въ реализирането на тѣзи мероприятия. Смѣта се (и се прилага на западъ), че ако стойността на именията

се увеличи съ повече отъ 15%, то собственицитѣ да заплатятъ на общината половинати отъ тѣзи 15%. Но този процесъ е много по бавенъ—разтака се по сждилища, администрации и др. Най-рационалното и приложимо по настоящемъ въ подобни случаи е, преди обявяването на градоустройствения планъ, общината да закупи интересувашитѣ се мѣста и терени. Така ще се предотврати *спекулацията*, и съответната печалба (при продаването сетне на тѣзи терени), ще помогне материално реализирането на плана, канализации и др.

ОБЩИ ПРИНЦИПИ ЗА ХИГИЕНАТА.

1. При създаването на плана, сме се стараели, щото парцелирането на кварталитъ да осигури на фасадитъ и то дългитъ) добро изложение.

2. Покрайнитъ квартали да сж съ криви улици, които да препятствуватъ (или поне да намаляватъ) северния ветъръ.

3. Ширината на улицитъ е отъ голъмо значение за хигиената—особено за главнитъ артерии, гдето се предполага, че зданията ще сж по цълата имъ дължина и съ по голъма височина.

Ширината на уллицата е функцията отъ жгъла, който тя сключва съ меридианна и височината на къщитъ, които ще се построятъ отъ дветъ й страни.

За голъмитъ артерии, трѣбва да има следното отношение между ширината имъ и височината на къщитъ.

$$R = \frac{e}{h} = 1/2 \text{ до } 2$$

Това е формулата за артерии съ добра ориентация

При макс. височина (отъ Партеръ и 3 етажата е 15.50 м. и покрива 45) ширината на уллицата при добра ориент. е 30 м.

Понеже разнитъ голъми артерии нѣматъ еднаква ориентация — то и височината на позволенитъ постройки ще е различна не *етапи*; това ще избегне моногоностъта, която се срѣща въ нѣкои голъми градове.

За да се запази предвидената и опредѣлена глстога на населението за всѣка зона ще трѣбва да се проучи въ детайли отъ една страна:

Броя на етажитъ, които сж позволени, а отъ друга страна, процнта на застроената частъ отъ парцела. Този процентъ ще варира споредъ голъмината на парцела и ширината на съседната улица. Така, споредъ приблизителнитъ изчисления, които съмъ пралилъ за Варна.

1. Постройкитъ на голъмитъ артерии ще сж по начинъ, че отношението на повърхнината имъ къмъ тази на свободния парцелъ да е

$$\frac{S}{S} = 0.22 \text{ до } 0.30.$$

2. За другитъ парцели

$$\frac{S}{S} = 0.20 - 0.15, - 0.10$$

Този процентъ е още по точно опредѣленъ отъ повърхнината на парцела. Напримъръ за парцелъ отъ 300 кв. м. повърхнината на постройката е $1/5$ до $1/6$ отъ тая на парцела.

За парцелъ 500 кв. м. повърхнината на постройката е $1/7$ отъ тая на парцела.

Постройкитъ въ двора да сж съ $1/10$ отъ повърхнината на последния безъ да надминава 30 кв. м. и 2.80 височина и да сж групирани по 4 въ съседнитъ жгли.

Редица други подобни мѣрки и правилници сж необходими за да може съ що годе положителностъ да очакваме добри резултати. Не мислете, че това сж сухи теории, които нѣматъ фактическо положение—за насъ може би ние се вижда ново и утопично—но на западъ и въ колонитъ (където лично съмъ го прилагалъ) отъ отдавна вече на практика. Разбира се за голъмитъ и стари градове—при които векъвното положение се е дълбоко отразило—това е доста мжно да се реализира напълно и наведнажъ. . . но да не чакаме щото злото да се вкорени, че поправянето му да бже трудно и скъпо!

ЦИРКУЛАЦИЯ

Въпроса за циркулацията трѣбва да представява тоже сюжетъ за дълбоки и точни изчисления и проучвания.

Размѣритъ и формитъ на шосето, тѣзи на тротуаритъ, материалитъ отъ които сж построени, всичко това е строга функция отъ положителни данни, а не свободно и на сполука проучени!

Въ съществуващата частъ, понеже всичко не може да се корегира или разруши, прибѣгваме до умѣрени мѣрки—примѣръ съ връзката между гарата и центъра създавайки *една посока на движението*.

Тръгваме на кръстопжититъ съ *спасителни острови* съ огледъ на главнитъ течения на циркулацията.

Тука се отнася въпроса за съобщението съ трамваи и отобюси.

- а) трамваи—преимущества и неудобства
- б) отобюси—добри страни — отговарящи повече на двещната физиономия на града.

Трѣбва да се проучватъ и опитватъ *ЛИНИИ* съ отобюси, преди да се прилагатъ трамваи.

Разгледалъ съмъ тоже въ общи линии, въпроситъ за *водоснабдяване*, канализации, третиране на боклуцитъ, осветление и отопление, модерна клиника и разпредѣленис на квартални хали.

Училищата сж отъ голѣма важностъ, защото се касае за крехкия и чувствителенъ организъмъ на детето. Строга ориентация на зданието — хигиена — градина за игра, живописностъ и др. сж абсолютна необходимостъ. Входаветъ имъ сж на второстепенни улици, та да се избегватъ нещастни случаи отъ циркулацията. Всеко основно училище трѣбва да обслужва една повърхнина съ радиусъ, най-много отъ 500 метра, разбира се, разположението трѣбва така да е избрано, та обслужената повърхностъ да не е разсечена отъ нѣкоя оживѣла и главна артерия.

Да се говори за благоустройството на града, безъ да се засѣга околноститъ, би било абсурдъ — особено за Варна — тя, която е призвана да се издигне и прогресира като *»Красивата черноморска курортна станция«*, трѣбва особено да обърне внимание за уреждането на околноститъ си — частно на източниците — и то по начинъ да се запазятъ естествената красота и характеръ — тихи малки крайбрѣжни плажове, увити въ зеленина и чаръ, представляватъ материя за истински гражи и извличане на грамадни резултати. Нѣма да се спирамъ на този въпросъ — той самъ би трѣбвало да е сложенъ на повече сказки. Сжщото е и съ създаване на *»Свободна зона«* отъ Варненското пристанище. Това би усилило чувствително импулса на търговската активностъ. Съ това нака продължаватъ да се занимаватъ съответнитъ специалисти, които така енергично го правятъ до сега.

Азъ ще привърша, че доста време Ви отнехъ. Помжчихъ се да дамъ маджко свѣтлина върху така жизненитъ градоустройствени въпроси, които трѣбва да интересуватъ Варна повече отъ всѣки другъ градъ. — Не знамъ дали съмъ постигналъ отчасти желанието си.

Но това, което особено цѣля да ви изтъкна, то е когато се говори за единъ градоустройственъ планъ, — за урбанизиране на единъ градъ — то съвсемъ не значи единъ *величественъ проектъ и непосредствени* и скъпи трансформации.

Не! — Това по скоро трѣбва да е ржководена на естественото разширение. Свидетели сме на постоянното строене и градене на периферията. — Въмѣсто това да става по случайностъ — вмѣсто всѣки 5—10 години да се правятъ нови парцелации и създаваме единъ хаотиченъ планъ отъ „крѣпки“ (а той ще е итъ крѣпки, защото ще е правенъ отъ различни хора, презъ разни времена) да се изработи общъ планъ, на когото броя на постройкатъ порастне и формира нова улица, то тя да представлява хармонична частъ отъ ансамбъла на градътъ. — Въ противовѣстъ съ досегашнитъ разширения, правени на посока — единъ планъ би трѣбвало да представлява проектъ, добре резониранъ — показващъ главнитъ линии на една економическа систима за развитие и на общинска, научна, хигиенична и артистична реконструкция — отнасяща се особено за запазване живота на гражданитъ и на приропнитъ източници и красоти!

Нека да не забравяме, че всичко което има за целъ да дезорганизира и угрози „ателнето на обществото“ т. е. градътъ — постига едновременно да изроди душата на този колективитетъ, да понижи неговата интелегентностъ, да разруши енергията и спѣва прогреса му.

Затова ще свърша повтаряйки така изразителнитъ думи на известния французинъ М-г Gescontirs:

... „че било егоизма или солидарността, които диктуватъ, било хладнокрѣвния или социаленъ разсѣдъкъ, интересътъ или дългътъ . . . . нашеото гражданско изискване и зовъ оставятъ винаги сжщитъ: *именно да не чуваме по никой начинъ въ насъ и около насъ, болестъта, нито грозотата и безредието, защото тѣ сж заразители и убийствени за самитъ насъ!!!*

Край.

Варна
Печатница „Войниковъ“
Телеф. 502.